

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2017. gada 31. janvārī

Turpinājums 2017. gada 28. februārī

Sēdi vada

Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš

A. Laviņš.

Labrīt! Sēdieties, lūdzu!

Turpinām tiesas sēdi.

Pārtraukuma laikā, kā tas tika minēts, Satversmes tiesa izvērtēja lietas materiālus un lietā sniegtos pieaicināto personu viedokļus un lietas dalībnieku paustos argumentus, un Satversmes tiesa secināja, ka izskatāmajā lietā ir nepieciešams uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumus par prejudiciālā nolēmuma pieņemšanu.

Nākot pie šāda secinājuma, Satversmes tiesa vienlaikus arī konstatēja, ka Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā nav paredzēta kārtība, kādā Satversmes tiesa izlemj jautājumus par jautājumu uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai, tāpēc šajā laika posmā Satversmes tiesa ir sagatavojusi divus lēmumus, kuri šajā tiesas sēdē tiks pasludināti.

Pirmais lēmums būs **par kārtību, kādā pieņem lēmumu par jautājumu uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.**

Un tādā secībā arī šie lēmumi tiks pasludināti.

Tātad:

Rīgā, 2017. gada 28. februārī Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis, Gunārs Kusiņš, Uldis Ķinišs, Sanita Osipova, Daiga Rezevska un Ineta Ziemele, 2017. gada 31. janvārī, kā arī 8. un 28. februārī atklātās tiesas sēdēs izskatot lietu Nr. 2016-04-03 “Par Ministru kabineta 2015. gada 14. aprīļa noteikumu Nr. 187 “Grozījums Ministru kabineta 2004. gada 30. novembra noteikumos Nr. 1002 “Kārtība, kādā ieviešams programmdokuments “Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku

attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006. gadam”””” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”, Satversmes tiesa konstatēja: lietā pastāv šaubas par to, vai Padomes 1999. gada 17. maija regulas Nr. 1257/1999 par Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda atbalstu lauku attīstībai un dažu regulu grozīšanu un atcelšanu normas aizliedza dalībvalstīm savos normatīvajos aktos iekļaut priekšlaicīgās pensionēšanās atbalsta mantošanas institūtu.

Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta pirmā daļa noteic, ka Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk — EST) kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par līgumu interpretāciju, kā arī Eiropas Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju. Savukārt atbilstoši šā panta trešajai daļai, ja šāds jautājums ir radies lietā, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tai ir pienākums vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Satversmes tiesa jau iepriekš ir norādījusi, ka tās nolēmumi nav pārsūdzami, tāpēc gadījumā, kad lietas iznākums ir atkarīgs no Eiropas Savienības tiesību aktu iztulkošanas, Satversmes tiesai jāpārliedz, vai konkrēto jautājumu jau iepriekš nav izskaidrojusi EST, vai attiecīgajos tiesību aktos noteiktais ir tik skaidrs, ka nerada nekādas saprātīgas šaubas, un jālemj, vai ir nepieciešams saņemt prejudiciālu nolēmumu no Eiropas Savienības Tiesas.

Izskatāmajā lietā ir nepieciešams uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumus prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai par Padomes 1999. gada 17. maija regulas Nr. 1257/1999 par Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) atbalstu lauku attīstībai un dažu regulu grozīšanu un atcelšanu normu interpretāciju.

Satversmes tiesa secināja:

Satversmes tiesas likums un Satversmes tiesas reglaments *expressis verbis* neparedz regulējumu gadījumam, kad Satversmes tiesa secina, ka nepieciešams pieņemt lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai. Līdz ar to šāda lēmuma pieņemšanas kārtība ir uzskatāma par Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulētu procesuālu jautājumu.

Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmās daļas trešais teikums Satversmes tiesai piešķir tiesības izlemt Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulētus procesuālus jautājumus. Saskaņā ar Satversmes tiesas reglamenta 157. punktu neregulētu procesuālu jautājumu izlemj pilnā Satversmes tiesas sastāvā ar absolūto balsu vairākumu. Atbilstoši Satversmes tiesas reglamenta 158. punkta 3. apakšpunktam lēmumu par neregulēta procesuāla jautājuma izlemšanu noformē kā

atsevišķu procesuālu dokumentu, ja šis jautājums izlemts tiesas sēdē un nepieciešams norādīt izvērstus lēmuma motīvus.

Ņemot vērā minēto, Satversmes tiesai ir jānoteic kārtība, kādā tā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. protokola 23. panta pirmā daļa citstarp noteic, ka gadījumos, uz kuriem attiecas šā līguma 267. pants, attiecīgā dalībvalsts tiesa dara Eiropas Savienības Tiesai zināmu savu lēmumu apturēt lietas izskatīšanu un nodot lietu Eiropas Savienības Tiesai.

Latvijas Republikas normatīvajos aktos, kas regulē tiesvedības procesu vispārējās jurisdikcijas un administratīvajās tiesās, ir ietvertas normas, kas noteic kārtību, kādā pieņemams lēmums par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai. Tā Civilprocesa likuma 5.¹ pants noteic, ka tiesa saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību normām uzdod Eiropas Savienības Tiesai jautājumu par Eiropas Savienības tiesību normu iztulkošanu vai spēkā esamību prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai. Savukārt no minētā likuma 214. panta 4.¹ punkta, 216. panta 4. punkta un 472.¹ panta izriet tas, ka tiesa, pieņemot lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai, aptur tiesvedību lietā, līdz likumīgā spēkā stājas Eiropas Savienības Tiesas nolēmums. Līdzīgs regulējums ir ietverts arī Kriminālprocesa likumā un Administratīvā procesa likumā.

Tāpat minētie likumi noteic, ka, apturot tiesvedību lietā, tiek apturēts termiņa skaitījums. Tas apstājas brīdī, kad radies apstāklis, kas ir par pamatu tiesvedības apturēšanai. Procesuālā termiņa skaitījums turpinās no dienas, kad tiesvedība lietā tiek atjaunota. Civilprocesa likumā un Administratīvā procesa likumā ietvertais tiesvedības atjaunošanas regulējums citstarp paredz, ka tiesvedību atjauno tiesa ar lēmumu pēc savas iniciatīvas.

Norādītie procesuālie principi ir piemērojami arī Satversmes tiesas procesā. Tādējādi Satversmes tiesa, ja tā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai, aptur tiesvedību izskatāmajā lietā, līdz stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 28. panta pirmajai daļai lēmumus tiesas sēdes gaitā Satversmes tiesa pieņem ar tās sastāvā esošo tiesnešu balsu vairākumu. Šādā kārtībā Satversmes tiesa pieņem arī lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Savukārt stadijā, kamēr lieta tiek sagatavota izskatīšanai, jautājums par vēršanos Eiropas Savienības Tiesā ir jāizlemj rīcības sēdē ar tiesnešu balsu vairākumu tādā pašā tiesnešu sastāvā kā gadījumā, kad lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai Satversmes tiesa pieņem tiesas sēdē.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmo daļu un Satversmes tiesas reglamenta četrpadsmito nodaļu,

Satversmes tiesa nolēma:

Noteikt, ka, izskatot lietu, Satversmes tiesa pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai ar tajā esošo tiesnešu balsu vairākumu.

Noteikt, ka stadijā, kamēr lieta tiek sagatavota izskatīšanai, lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai Satversmes tiesa pieņem rīcības sēdē ar tiesnešu balsu vairākumu tādā pašā tiesnešu sastāvā, kādā tā tiesas sēdē pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Noteikt, ka Satversmes tiesa, ja tā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai, aptur tiesvedību lietā līdz brīdim, kad stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums. Stājoties spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmumam, Satversmes tiesa pieņem lēmumu atjaunot tiesvedību lietā.

Noteikt, ka Satversmes tiesa lēmuma par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai norakstu vai kopiju nosūta publicēšanai oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", kā arī izsniedz lietas dalībniekiem.

Nosūtīt šo lēmumu publicēšanai oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Lēmums nav pārsūdzams.

Seko tiesas sēdes priekšsēdētāja paraksts.

Otrs lēmums ir **par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai lietā Nr. 2016-04-03.**

Procesuālās ekonomijas dēļ Satversmes tiesa nolēma pasludināt nolēmuma ievaddaļu un tā rezultatīvo daļu.

Tātad:

Rīgā, 2017. gada 28. februārī Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis,

Gunārs Kusiņš, Uldis Ķinis, Sanita Osipova, Daiga Rezevska un Ineta Ziemele, pēc Administratīvās rajona tiesas pieteikuma, piedaloties institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, — Ministru kabineta — pilnvarotajai pārstāvei Gunitai Aizstrautai, ar tiesas sēdes sekretāri Mariju Paulu Pēci, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu, 17. panta pirmās daļas 9. punktu, kā arī 19.¹ un 28. pantu, 2017. gada 31. janvārī, kā arī 8. un 28. februārī atklātās tiesas sēdēs izskatot lietu “Par Ministru kabineta 2015. gada 14. aprīļa noteikumu Nr. 187 “Grozījums Ministru kabineta 2004. gada 30. novembra noteikumos Nr. 1002 “Kārtība, kādā ieviešams programmdokuments “Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006. gadam””” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”.

Ņemot vērā Satversmes tiesas 2017. gada 28. februāra lēmumu “Par kārtību, kādā tā pieņem lēmumu par jautājumu uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmo daļu un līguma “Par Eiropas Savienības darbību 267. pantu,

Satversmes tiesa nolēma:

Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus:

1. Vai, ievērojot Eiropas Savienības un dalībvalstu dalīto kompetenci lauksaimniecības jomā, Regulas Nr. 1257/1999 normas kopsakarā ar vienu no šīs regulas mērķiem — iesaistīt lauksaimniekus priekšlaicīgās pensionēšanās pasākumā — ir interpretējamas tādējādi, ka Regulas Nr. 1257/1999 piemērošanas pasākumu ietvaros dalībvalstij ir aizliegts pieņemt tādu tiesisko regulējumu, kas ļautu mantot priekšlaicīgās pensionēšanās atbalstu?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, proti, Regulas Nr. 1257/1999 normas aizliedz mantot priekšlaicīgās pensionēšanās atbalstu, vai faktiskajā situācijā, kurā dalībvalsts tiesību norma tika pienācīgā kārtībā saskaņota ar Eiropas Komisiju kā atbilstoša Regulas Nr. 1257/1999 noteikumiem un lauksaimnieki iesaistījās priekšlaicīgās pensionēšanās pasākumā atbilstoši valsts īstenotajai praksei, personai varēja rasties subjektīvas tiesības uz šāda pasākuma ietvaros piešķirtā atbalsta mantošanu?

3. Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša, proti, personai šādas subjektīvās tiesības varēja rasties, vai Eiropas Komisijas Lauku attīstības komitejas 2011. gada 19. oktobra sanāksmes secinājums, ka priekšlaicīgās pensionēšanās atbalsts nav

attiecināms uz saimniecības atdevēja mantiniekiem, var tikt uzskatīts par minēto iegūto subjektīvo tiesību priekšlaicīgas izbeigšanās pamatu?

Satversmes tiesa nolēma apturēt tiesvedību lietā līdz brīdim, kad stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums.

Lēmums nav pārsūdzams.

Seko tiesas sēdes priekšsēdētāja paraksts.

Tātad lietā tiesvedība ir apturēta. Lēmums un lietas materiālu kopijas tiks nosūtītas Eiropas Savienības Tiesai un tālākās darbības sekos pēc tam, kad jau būs saņemts Eiropas Savienības Tiesas nolēmums.

Tiesas sēdi pasludinu par slēgtu.

Stenogrammas izgatavotāja

Mārīte Ceļmalniece

Tiesas sēžu sekretāre

Marija Paula Pēce